



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Обласні, Київська міська державні
адміністрації

Засновники закладів освіти, що
фінансуються за рахунок освітньої
субвенції

Про розрахунок обсягу
освітньої субвенції на 2022 рік

Міністерство освіти і науки України за підтримки шведсько-українського проєкту «Підтримка децентралізації в Україні» (SKL International) підготувало інформаційні довідки щодо розрахунку обсягів освітньої субвенції для обласних бюджетів та бюджетів територіальних громад на 2022 рік, які розміщені на вебсайті міністерства за посиланням: <https://bit.ly/3zdkOKt>.

Інформаційні довідки призначені для кращого розуміння особливостей розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами та можуть бути одним із основних джерел інформації для засновників закладів освіти в процесі аналізу ефективності мережі закладів та прийняття управлінських рішень щодо її оптимізації.

Інформаційна довідка щодо розрахунку освітньої субвенції для кожного місцевого бюджету містить:

базову інформацію про засновника та огляд розподілу освітньої субвенції, включаючи історію розподілу з 2018 року (або з моменту створення територіальної громади);

підсумки розподілу освітньої субвенції та детальний розрахунок обсягу освітньої субвенції на 2022 рік згідно з формулою розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2021 р. № 1364);

графічну інформацію щодо розподілу освітньої субвенції, що дозволяє порівняти динаміку зміни окремих параметрів;

зміни в мережі закладів загальної середньої освіти загалом в межах області та окремої територіальної громади за період з 5 вересня 2019 року по 5 вересня 2021 року;



МОН № 1/23219-21 від 30.12.2021

Підписав: Даниленко Світлана Василівна

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000002FCB1F00FF988400

Дійсний: з 03.06.2020 14:27:52 по 03.06.2022 14:27:52

перелік закладів загальної середньої освіти (без врахування приватних, спеціальних та вечірніх ЗЗСО). Кількість учнів та класів опорних закладів зазначена без урахування кількості учнів та класів у філіях, при цьому філії наведено у переліку окремо. Додатково наведена кількість учнів, які здобувають освіту за індивідуальною формою. Такий перелік містить спеціальні відмітки для кожного закладу освіти, які характеризують співвідношення фактичної наповнюваності класів закладу до розрахункової наповнюваності класів, визначеної для бюджету громади відповідно до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами.

Зауважимо, що джерелом даних для підготовки таблиць про зміни у мережі та переліків закладів загальної середньої освіти є дані, подані самими закладами в інформаційно-телекомунікаційній системі «Державна інформаційна система освіти» (ІТС «ДІСО»). У разі виявлення в інформаційних довідках помилкових чи застарілих даних, рекомендуємо засновникам актуалізувати дані в ІТС «ДІСО», адже повна та достовірна інформація про заклади загальної середньої освіти є дуже важливою для формування освітньої політики в умовах децентралізації та коректного розрахунку освітньої субвенції на 2022 рік та наступні бюджетні періоди.

Крім того, Міністерство освіти і науки України як головний розпорядник освітньої субвенції надає роз'яснення щодо особливостей розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами у 2022 році.

Відповідно до частини третьої статті 103² Бюджетного кодексу України освітня субвенція розподіляється між відповідними бюджетами на основі формули, яка розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері освіти, та затверджується Кабінетом Міністрів України і має враховувати, зокрема, такі параметри:

1) кількість учнів закладів загальної середньої освіти, учнів, які здобувають повну загальну середню освіту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти державної та комунальної власності, студентів, які здобувають повну загальну середню освіту в закладах фахової передвищої освіти і коледжах державної та комунальної власності, у міській та сільській місцевості, гірських населених пунктах;

2) розрахункову наповнюваність класів;

3) навчальні плани.

Таким чином, фактична кількість ставок педагогічних працівників чи фактичний фонд оплати праці педагогічних працівників не враховуються при розподілі освітньої субвенції між місцевими бюджетами.

Формування обсягів освітньої субвенції для місцевих бюджетів на 2022 рік здійснено відповідно до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України

від 20.12.2021 року № 1364 «Про внесення змін до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами», далі – Формула).

Зауважимо, що розподіл освітньої субвенції здійснено за єдиними підходами для всіх 1463 місцевих бюджетів України на основі фактичного контингенту учнів та з урахуванням об'єктивних параметрів: щільності учнів та відсотка населення, що проживає у сільській місцевості.

Розподіл обсягу освітньої субвенції між місцевими бюджетами щороку здійснюється на підставі контингенту учнів усіх типів закладів загальної середньої освіти станом на 5 вересня року, що передує плановому бюджетному періоду. Тобто, розподіл освітньої субвенції на 2022 рік здійснено на підставі статистичної інформації про контингент учнів станом на 05 вересня 2022 рік, поданої закладами освіти в інформаційно-телекомунікаційній системі «Державна інформаційна система освіти» (ІТС «ДІСО») за формою № ЗНЗ-1.

Для обчислення кількості ставок вчителів закладів загальної середньої освіти застосовується показник *розрахункової наповнюваності класів* – середнього рівня наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти відповідної територіальної громади (або середній рівень наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти, фінансування яких здійснюється з відповідного обласного бюджету) за умови раціональної організації шкільної мережі.

Для усіх територіальних громад розрахункова наповнюваність класів визначається залежно від щільності учнів та відсотка населення, що проживає в сільській місцевості. Інформація щодо площі та населення кожної територіальної громади надається Міністерством розвитку громад та територій України.

Крім того, з метою уникнення надмірних дисбалансів при розподілі освітньої субвенції та забезпечення поступового переходу до визначених відповідно до формули значень розрахункової наповнюваності класів на 2022 рік застосовано механізм коригування розрахункової наповнюваності класів залежно від значення такого параметра у минулому бюджетному періоді. Для бюджетів територіальних громад, для яких різниця між розрахунковою наповнюваністю класів 2022 року (визначена за таблицею залежно від щільності населення та відсотка сільського населення) та розрахунковою наповнюваністю класів 2021 року становить більше одиниці, розрахункова наповнюваність класів на 2022 рік коригується шляхом зменшення такої різниці до одиниці (див. графік «Коригування РНК» в інформаційній довідці).

Наприклад, для бюджету Коропецької селищної територіальної громади Тернопільської області розрахункова наповнюваність класів на 2022 рік відповідно до таблиці складає 18 учнів на клас, розрахункова наповнюваність класів на 2021 рік становила 14 учнів на клас, відповідно розрахункова наповнюваність класів на 2022 рік для цієї громади після коригування встановлюється на рівні 15 учнів на клас (14 + 1).

З іншого боку, для бюджету Керецьківської сільської територіальної громади Закарпатської області розрахункова наповнюваність класів на 2022 рік відповідно до таблиці складає 15,5 учнів на клас, розрахункова наповнюваність класів на 2021 рік становила 20 учнів на клас, відповідно розрахункова

наповнюваність класів на 2022 рік для такої громади після коригування встановлюється на рівні 19 учнів на клас (20 – 1).

Розрахункова наповнюваність класів учнями закладів загальної середньої освіти для обласних бюджетів становить 20; для бюджету м. Києва та всіх приватних закладів загальної середньої освіти – 27,5.

Для інших груп учнів та студентів розрахункова наповнюваність становить: класів учнями, які здобувають загальну середню освіту у спеціальних школах, спеціальних класах закладів загальної середньої освіти, виховних груп учнями спеціальних шкіл, крім учнів, що приходять на навчання, – 9;

класів учнями, які здобувають загальну середню освіту у навчально-реабілітаційних центрах, виховних груп учнями навчально-реабілітаційних центрів, крім учнів, що приходять на навчання, – 6;

класів учнями, які здобувають загальну середню освіту у класах (групах) з вечірньою формою навчання закладів загальної середньої освіти – 16;

виховних груп учнями гімназій та ліцеїв, у складі яких є інтернати з частковим або повним утриманням учнів, закладів спеціалізованої освіти (мистецьких, спортивних, військових (військово-морських, військово-спортивних), наукових ліцеїв, ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою), дитячих будинків, крім учнів, що приходять на навчання, – 20;

груп учнями, які здобувають повну загальну середню освіту у закладах професійної (професійно-технічної) освіти державної або комунальної власності, – 26;

груп студентами, які навчаються за державним та регіональним замовленням і здобувають повну загальну середню освіту у закладах фахової передвищої освіти і коледжах державної власності, що мають статус окремих юридичних осіб та згідно із Законом України “Про Державний бюджет України на 2018 рік” (додаток 10) передані для фінансового забезпечення з місцевих бюджетів, та комунальної власності, – 23.

Показник *середнього (розрахункового) розміру заробітної плати з нарахуваннями* на 2022 рік складає: 180,79 тис. грн – для асистентів вчителів в інклюзивних класах, 206,38 тис. грн – для вчителів закладів загальної середньої освіти, 240,30 тис. грн – для педагогічних працівників інклюзивно-ресурсних центрів, 269,92 тис. грн – для керівників інклюзивно-ресурсних центрів. У структуру розрахункової заробітної плати враховано всі обов’язкові доплати та надбавки, передбачені чинним законодавством, зокрема надбавку за престижність педагогічної праці у розмірі 25%, допомогу на оздоровлення та щорічну грошову винагороду у розмірі місячного посадового окладу.

Обсяг субвенції на оплату праці з нарахуваннями директорів шкіл, їх заступників та інших педагогічних працівників, що не проводять уроки, обчислюється за допомогою відповідного коефіцієнта приведення. *Коефіцієнт приведення кількості ставок педагогічного персоналу (крім учителів)*, що застосовано при розподілі освітньої субвенції між місцевими бюджетами у 2022 році, наведено у таблиці:

Відсоток сільського населення	Коефіцієнт приведення кількості ставок педагогічного персоналу (крім учителів)
Від 0 до 20	0,23
Від 20 до 40	0,33
Від 40 до 60	0,43
Від 60 до 80	0,48
Від 80 до 100	0,53

Для обласних бюджетів, бюджету м. Києва, приватних закладів загальної середньої освіти коефіцієнт приведення кількості ставок педагогічного персоналу (крім учителів) у 2022 році становить 0,23.

Обсяг субвенції на оплату праці з нарахуваннями педагогічного персоналу (крім учителів) обчислюється шляхом множення кількості учнів на відповідний коефіцієнт приведення, що в свою чергу множиться на фінансовий норматив бюджетної забезпеченості, який на 2022 рік складає 10 423 гривні.

Коефіцієнт приведення кількості ставок педагогічного персоналу (крім учителів) є більшим для громад із високою часткою сільського населення, адже в мережі таких громад має функціонувати більша кількість закладів загальної середньої освіти, як правило, з меншою кількістю учнів, що зумовлює необхідність утримання більшої (відносно кількості учнів) кількості ставок директорів, заступників директорів та інших посад педагогічних працівників, що вводяться до штату кожного закладу.

Крім того, до розрахунку субвенції включається кількість ставок педагогічних працівників при поділі класів на групи та надбавка для закладів, які розташовані в гірській місцевості, в обсязі 25%. Детальні розрахунки цих складових освітньої субвенції наведені в інформаційних довідках.

Навчальний план – середня кількість академічних годин на тиждень, що передбачена типовими навчальними планами для відповідних типів закладів загальної середньої освіти. Навчальний план, що застосовано при розподілі освітньої субвенції між місцевими бюджетами у 2022 році, наведено у таблиці:

Тип закладу	Навчальний план, годин		
	Початкова освіта	Базова середня освіта	Профільна середня освіта
Заклади загальної середньої освіти	25	34	38
Спеціальні школи та навчально-реабілітаційні центри	36	36	36
Класи з вечірньою формою навчання	23		

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти (в частині здобуття повної загальної середньої освіти)	28
Заклади фахової передвищої освіти і коледжі (в частині здобуття повної загальної середньої освіти)	30

Відповідно до пункту 8 Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 6 (із змінами), засновники самостійно здійснюють розподіл освітньої субвенції (включаючи залишки субвенції минулих років) між відповідними закладами та установами освіти для забезпечення в повному обсязі обов'язкових виплат на оплату праці з нарахуваннями педагогічним працівникам. Засновники не зобов'язані застосовувати Формулу для розподілу обсягу освітньої субвенції між закладами освіти та можуть здійснювати перерозподіл субвенції, що обрахована за окремими складовими Формули.

Слід зазначити, що діючий формульний підхід до розподілу освітньої субвенції спрямований на підвищення якості освітніх послуг через стимулювання органів місцевого самоврядування до оптимізації неефективної мережі закладів. Якщо фактична (середня) наповнюваність класів є меншою за розрахункову (нормативну) наповнюваність класів чи в разі утримання малокомплектних закладів, різниця в кількості ставок педагогічних працівників має покриватися за рахунок власних доходів місцевого бюджету. При цьому оптимізація мережі не призводить до зменшення обсягу освітньої субвенції, натомість зекономлені кошти можуть бути спрямовані на збільшення надбавок та доплат педагогічним працівникам та, у наступному бюджетному періоді, на оновлення матеріально-технічної бази закладів та установ освіти.

Нагадуємо, що згідно з пунктом 6 Порядку та умов за рахунок субвенції не здійснюється фінансування закладів загальної середньої освіти (крім закладів початкової школи та приватних закладів загальної середньої освіти), кількість учнів в яких становить менше 25 осіб.

У 2022 році територіальні громади мають продовжувати аналізувати ефективність діючої шкільної мережі та приймати управлінські рішення щодо формування оптимальної мережі закладів загальної середньої освіти, що буде якнайкраще забезпечувати освітні потреби учнів, які здобувають загальну середню освіту на всіх її рівнях, у тому числі, шляхом утворення опорних закладів освіти з кількістю учнів (без урахування їх кількості у філіях) не менш як 200 осіб. Для організації підвезення учнів та педагогічних працівників, в першу чергу, до опорних закладів освіти, з державного бюджету розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 р. № 1662-р місцевим бюджетам спрямовано 753 млн гривень на придбання шкільних

автобусів, у тому числі обладнаних місцями для дітей з особливими освітніми потребами.

Процес оптимізації мережі доцільно розпочати з аналізу затверджених штатних розписів закладів освіти та перевірки обчислення фактичної кількості ставок педагогічних працівників, що утримуються за рахунок освітньої субвенції. Ставки педагогічних працівників, введення яких не передбачено чинним законодавством або не є обов'язковим, можуть фінансуватися виключно за рахунок власних доходів місцевих бюджетів.

Пунктом 2 частини першої статті 89 Бюджетного кодексу України передбачено, що видатки на загальну середню освіту належать до видатків, що здійснюються з бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад. Крім того, відповідно до Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 (із змінами), відповідні місцеві ради мають право додатково понад обсяги субвенції планувати та здійснювати з місцевих бюджетів оплату поточних та капітальних видатків закладів та установ освіти, що визначені у статті 103² Бюджетного кодексу України.

Відповідно до частини першої статті 51 Бюджетного кодексу України керівники бюджетних установ утримують чисельність працівників та здійснюють фактичні видатки на заробітну плату, включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах бюджетних асигнувань на заробітну плату, затверджених для бюджетних установ у кошторисах.

Відповідно до частини четвертої статті 77 Бюджетного кодексу України Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські, районні, селищні, сільські ради при затвердженні відповідних бюджетів враховують у першочерговому порядку потребу в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати.

Отже, в черговий раз наполягаємо на неухильному виконанні статей 51 та 77 Бюджетного кодексу України при затвердженні місцевих бюджетів та просимо у повному обсязі забезпечити видатки на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників відповідно до чинного законодавства, у тому числі, в разі необхідності, за рахунок власних доходів місцевого бюджету

Перерозподіл обсягу освітньої субвенції протягом бюджетного року за рішенням Кабінету Міністрів України може бути здійснено виключно з об'єктивних причин, які не враховані у формулі розподілу освітньої субвенції, зокрема помилково врахована площа територій, контингент учнів тощо. Перевищення фактичної кількості ставок над розрахунковою чи збільшення надбавки за престижність педагогічної праці не є підставою для здійснення перерозподілу освітньої субвенції.

У разі виявлення помилок у вихідних даних, що використовуються при розподілі освітньої субвенції, рекомендуємо засновникам закладів освіти невідкладно звертатися до департаментів (управлінь) освіти і науки обласних державних адміністрацій, які зможуть поінформувати МОН про виявлені

неточності для підготовки розпорядження Кабінету Міністрів України про перерозподіл обсягу освітньої субвенції.

Просимо обласні державні адміністрації сприяти у поширенні цього листа та інформаційних довідок щодо розрахунку обсягів освітньої субвенції на 2022 рік серед територіальних громад області.

Заступник Міністра

Світлана ДАНИЛЕНКО